

# VRIJWILLIGERSWERKING ERFGOEDCEL 2023-2024

Informatiebrochure



[ERFGOEDCELMECHELEN.BE](https://erfgoedcelmechelen.be)

ERFGOEDCEL   
MECHELEN 

# INHOUD

1. Intro	2
2. Terugblik 2023	3
3. Vooruitblik 2024	10
4. Voordelen	14

# 1. INTRO

## Geen cultureel erfgoed zonder vrijwilligers

We verkondigden het op de nieuwjaarsreceptie, maar we zeggen het graag nog een keer voor de erfgoedvrijwilligers die er niet bij konden zijn: bedankt. Bedankt voor alles wat jullie voor ons én voor het cultureel erfgoed van Mechelen en de regio doen. Met grote zorg, passie & interesse ondersteunen jullie als gemeenschap en als individu het cultureel erfgoed in Mechelen en de regio.

## Wat is (cultureel) erfgoed?

= cultuur doorheen de tijd

= sporen uit het verleden die we willen bewaren voor de toekomst

= het collectief geheugen van een **gemeenschap**

Erfgoedvrijwilligers vormen op zichzelf ook een belangrijke erfgoedgemeenschap!

# 2. TERUGBLIK 2023

Ook in 2023 kon Erfgoedcel Mechelen op jullie, onze gepassioneerde erfgoedvrijwilligers, rekenen om ondersteuning te bieden aan het cultureel-erfgoedveld in Mechelen. Jullie helpen

1. archieven en collecties in de regio 'met andere ogen te bekijken'.
2. doelgerichte publiekswerking (warm onthaal, verzendingen & administratie) te verzorgen.
3. nieuwe verhalen te ontsluiten opdat erfgoed in dialoog blijft gaan & nieuwe generaties dat erfgoed blijven ontdekken.
4. een cruciale basis te leggen waarop een waaier van cultuurorganisaties verder kan werken.
5. erfgoed-en cultuurspelers stadsbreed te verbinden.

## Vrijwilligers

In totaal telt de groep erfgoedvrijwilligers eind 2023 80 leden, 54 van hen waren actief voor en achter de schermen. Er kwamen in 2023 14 vrijwilligers bij. Erfgoedcel Mechelen neemt de tijd om aan de hand van ieders interesses een zo goed mogelijke match te maken met bepaalde taken bij een cultuurpartner en/of in een traject.

Zoals ieder jaar gingen jullie aan de slag bij verschillende organisaties. In totaal konden 6 organisaties rechtstreeks op jullie helpende handen en hersenen rekenen:

## Erfgoedcel Mechelen

- ▶ De onthaalploeg van 16 vrijwilligers ontfermde zich over:
  - » Het onthaal op Erfgoeddag 2023 (meer dan 4000 bezoekers)
  - » Ondersteuning bij Open Monumentendag (georganiseerd door Projecten & Monumenten)
  - » Het onthaal bij 8 Soirée MuzE-lezingen

*Bedankt Wies, Eliane, Etienne, Jenny, Jan, Joséphine, Veerle, Jul, Jacqueline, Louis, Maria, Chris, Edouard, Myriam, Greet*

- ▶ De administratie en distributie kon rekenen op 15 enthousiaste vrijwilligers voor:
  - » het klaarmaken van de verzendingen voor Soirée MuzE (2 lezingenreeksen met in totaal ongeveer **3300** folders).
  - » het klaarmaken van de verzending voor Sinte-Mette (**1960** zakjes met 2 pastilles en verdeling van **6000** posters).
  - » hulp bij administratieve schoonmaak van contacten en archieven van de erfgoedcel (door vrijwilliger Jozef).

*Bedankt Wies, Eliane, Rik, Jenny, Jan, Joséphine, Ingrid, Jozef, Josiane, Louis, Maria, Jacqueline, Annie, Norbert*

- ▶ Het redactieteam stak ook het afgelopen jaar weer flink de handen uit de mouwen en besteedde aandacht en zorg aan het mee zichtbaar maken van wat onze vrijwilligers doen, in eerste instantie naar de vrijwilligers zelf:
  - » 4 redactievergaderingen gevolgd door interviews, onderzoek en schrijfwerk zorgde voor **4 mooie nieuwsbrieven** met in totaal **24 artikels en interviews** gecombineerd met de juiste foto's speciaal

### Enthousiaste onthaalploeg

Om de beurt zorgden ze voor een warm onthaal bij de soirées en op Erfgoeddag.



### Vele enveloppen gevuld


Zowel voor de soirées als voor Erfgoeddag en Sinte-Mette konden we weer rekenen op jullie!



### Grondig geschreven vrijwilligers-nieuwsbrieven

Lees dit bericht in je browser


## VRIJWILLIGERS ERFGOEDCEL MECHELEN



### Bedankt, erfgoedvrijwilliger!

Vandaag, 5 december 2023, is het dag van de vrijwilliger. Vanwege alle medewerkers van Erfgoedcel Mechelen willen we jullie daarom nog eens enorm bedanken voor al de passie, ervaring en het harde werken dat jullie ieder jaar, keer op keer, weer verrichten! Een zeer welgemeende dankuwel!

PS Houd je brievenbus in de gaten want er is nog een kleine attentie onderweg.



### Save the date!

Het nieuwe jaar staat weer voor de deur. Zoals ieder jaar nodigen we jullie dan ook graag uit op onze nieuwjaarsreceptie waar we terugblikken op alles wat we het afgelopen jaar hebben gedaan en een blik werpen op wat er nog komen zal. Zet het dus alvast groot in jullie agenda:

**Nieuwjaarsreceptie**

- 18 januari 2024
- 16u-22u
- Het Predikheren

Schrijf je zeker in, dan weten wij hoeveel hapjes en drankjes we moeten voorzien!

Ben je al langer dan 3 maanden actief als vrijwilliger en heb je de digitale nieuwsbrief nog niet ontvangen? Geef een seintje, waarschijnlijk liep er dan iets mis.

voor de vrijwilligers.

- » een brainstorm over de website en de toekomst van de nieuwsbrief gaf ons heel wat input en ideeën om in 2024 aan de slag te gaan met een update.

### *Bedankt Rik & Jacques*

- ▶ Ook in het algemeen zorgen de erfgoedvrijwilligers voor continuïteit en bekendheid van het Mechels erfgoed.
  - » Continuïteit houdt in dat zonder jullie inzet vele zaken misschien onaangeraakt zouden blijven en misschien zelfs vergeten zouden worden. Dankzij de vele uren die wekelijks worden gepresteerd geven we ons erfgoed meer zekerheid of maatschappelijke relevantie en laten we het niet verloren gaan.
  - » Dat heeft ook effect op de (wereldwijde) bekendheid van ons (Mechels) erfgoed.
    - » Zo verzorgden de reuzendragers van ReuzenMechelen een optreden tijdens de openingsceremonie van de Special Olympics.

### *Bedankt Hugo, Chris, Eva, Olivier, Tim, Jean, Lies, Sophie, Dirk, Matthias, Marijn, Robby & Désiré*



## Circus Ronaldo

- ▶ 11 vrijwilligers zetten hun schouders mee onder het pilootproject rond het nalatenschap van Circus Ronaldo
  - » Na een prospectie van de collectie startte een grootschalige triage in het najaar van 2023 waarbij:
    - » 1 grote afzetcontainer met grofvuil gevuld werd, 10 aanhangwagens aan papier naar het containerpark gingen en 30 volle auto's aan materiaal naar duffel werden gebracht.
    - » 18 verschillende categorieën werden gecreëerd:
      - Voorstelling voorbereidingen
      - Theater V/D Berghe
      - Visitekaartjes
      - Postkaarten/ Brieven
      - Doodskaartjes
      - Inkomticketjes
      - Agenda's
      - Gastenboeken
      - Flyers
      - Programmaboekjes
      - Foto's
      - Western Johnny
      - Tijdschriften
      - Kranten
      - Affiches
      - Boekhouding en Formele documenten
      - Documentatie
      - Illustraties

*Bedankt Ginia, Herman, Rik, Luc, Marie-Christine, Willy, Ingrid, Josiane, Jul, Lillie en Dirk*

### Aantal werkuren Circus Ronaldo

Team van 11 vrijwilligers werkt twee halve dagen per week. In 2023 waren dat in totaal 10 werkdagen.



## Sint-Romboutskathedraal

- ▶ 16 vrijwilligers (in 4 groepjes) gingen in 2023 aan de slag met de inventarisatie van de kathedraal. Sinds de start van het traject in september 2022 werden al **618 van de 2000** objecten geïnventariseerd, waaronder:
  - » **134** grafmonumenten en gedenkschriften
  - » **75** beelden
  - » **57** schilderijen
  - » **189** liturgische voorwerpen
  - » **15** processie-attributen
  - » **103** verlichtingsobjecten
  - » **45** reliquiaria

*Bedankt Jacques, Ludo, Arlette, Ingrid, Dirk, Leo, Dara, Rik, Willy, Ginja, Annemie, Marie-Christine, Christine, Margy, Eddy & Herman*

## Depot Rato

- ▶ In september 2023 startte een team van 13 in Depot Rato. Ze ondersteunden daar de museum- en depotmedewerkers bij het uitpakken en schoonmaken van de collectie. Het ging om:
    - » **1100** schilderijen
    - » **2500** stuks grafiek
    - » **500** grote en kleinere beelden, munten, zegels, botfragmenten...
- 4100 stukken op een totaal van 6500 verwerkte stukken kan zeker wel tellen!



### Aantal werkuren kathedraal

4 groepen werken elk een halve dag aan de inventarisatie. Er kruipt veel tijd in.

Voorbeeld van 1 groepje:

- » 5 werkdagen reliekhouders
- » 10 werkdagen grafstenen
- » 6 werkdagen beelden
- » 380 uren thuiswerk voor extra onderzoek en invoer van de foto's: 200u (grafstenen) + 100u (beelden) + 80u (reliëkhouders)

### Aantal werkuren depot

Team van 13 vrijwilligers werkt 2,5 dag per week = 45 werkdagen

*Bedankt Frank, Hugo, Dara, Marjan, Els, Christiane, Hilde, Greet, Dany, Jacqueline, Annemie, Dirk, Jacques*

## Museum Hof van Busleyden

- ▶ 9 enthousiaste vrijwilligers namen voor de zesde keer tevredenheidsbevragingen af in Museum Hof van Busleyden. Deze reeks liep tegelijk met de erfgoedtentoonstelling Verborgene Parels en zorgde voor klare feedback bij de expo. Het resultaat? Bezoekers gaven gemiddeld 8,6/10.

*Bedankt Chris, Eliane, Georges, Wies, Jacqueline, Jenny, Josine, Leo, Myriam*

- ▶ Ook het werk van de reuzendragers van Reuzen Mechelen bij tentoonstelling Verborgene Parels (met demonstraties, workshops, input voor gidsen en groepen) verdient een extra woordje dank.

## Stadsarchief Mechelen

- ▶ In het stadsarchief werd weer heel wat werk verzet in 2023. 17 vrijwilligers gingen aan de slag met:

*16.800 plakbrieven (totaal)*

- » De vertaling van oude regesten charters in Frans naar Nederlands. In totaal werden 1.365 stedelijke charters (voltooid) en 90 octrooien verwerkt.
- » De indexering van Mechelse schepenregisters. Nrs. 235 (1614) tot en met 412 (1796) voltooid.



### Aantal werkuren museum

In 2023 werden er 75 shiften gewerkt van 3u.

$75 \times 3u = 225$  uur in totaal.



### Aantal werkuren stadsarchief

In totaal werden er ongeveer 4400 werkuren gepresteerd.





- » De indexering van genealogische bronnen: Burgerlijke Stand Mechelen & deelgemeenten + Burgerlijke Stand & Bevolking Willebroek
- » Transcripties ambachtsarchieven
- » Het herverpakken, labelen en materiële verzorging van OCMW, Deel VI, Plakbrieven
- » Het archief Gilbert Goovaerts
- » De iconografische collectie (6.000 stukken)
- » De verzameling Schoeffer & De Noter
- » Het meemoo glasplatenproject
- » De invoer van Deel VI
- » De digitalisering van schepenregisters en schepenaktes (412 registers = 70.288 scans)
- » De teksten voor Erfgoeddag

*Bedankt Lieve, Rom, Staf, Ingrid S., Ingrid DW, Josine, Rik, Annemie, Willem, Fernand, Paul, Koen, Louis, Christine, Annemi, Eva en Maurits*



# 3. VOORUITBLIK 2024

Het nieuwe jaar is gestart. We blikken graag even vooruit naar wat 2024 voor jullie in petto heeft:

## Erfgoedcel Mechelen

- ▶ Onthaal
  - » **Erfgoeddag 2024** op zondag 21 april met thema Thuis
  - » Twee reeksen **Soirée MuzE**: één in het voorjaar (periode rond Erfgoeddag) en één in het najaar
  - » Ondersteuning van de dienst Projecten & Monumenten tijdens **Open Monumentendag** op zondag 8 september
  - » In mei (14.05 tot 26.05): **Archeologiedagen** met pop-up tentoonstelling 'Patacon. Gebak versieren in het oude Mechelen' in Hof Bauwens van der Boyen. Dit is een mooi voorbeeld van het basiswerk rond inventarisatie van een collectie die erfgoedcelvrijwilligers geleverd hebben en waarop culturele partnerorganisaties kunnen samenwerken en verder bouwen.
- ▶ Redactie
  - » De redactie van de nieuwsbrief bereidt zich voor op een nieuw jaar zodat iedereen op de hoogte is van elkaars werk en van de nieuwigheden in het Mechels cultureel-erfgoedlandschap.

Save the date!



## Theaterverleden in Mechelen

Heb jij al een ticketje voor de theaterrevue *U, nu!*? Wees er snel bij want de verkoop gaat razend snel.

Tickets en info via  
[theaterarsenaal.be](http://theaterarsenaal.be)

Informatie over de expo's volgt binnenkort.

Er werd in 2023 in ieder geval flink gebrainstormd met vrijwilligers uit de theaters:



Je mag ook dit jaar weer 4 nieuwsbrieven verwachten (maart, juni, september, december).

- ▶ Andere mijlpalen
  - » In april: **Erfgoedweken** (15 tot 26 april), speciaal voor het onderwijs
  - » In mei: Theater De Moedertaal bestaat 150 jaar, daarom wordt er samen met de andere amateurgezelschappen en Theater Arsenaal heel wat gedaan rond **het theaterverleden van Mechelen**. Wat mag je verwachten? Zeker en vast: een grote revue (U, nu!) waarbij de verschillende theaters de beste fragmenten uit hun repertoire weer naar boven halen en samen in één show steken. 3 expo's over het theaterverleden van Mechelen, elk met hun eigen insteek en op een andere locatie.
  - » Begin september: het nieuwe **Depot Rato** en de gerenoveerde **Predikherenkerk** openen hun deuren.

*Er zullen zeker en vast nog meer opportuniteiten voor vrijwilligers tevoorschijn komen zowel vanuit Erfgoedcel Mechelen als bij de partners. We houden jullie op de hoogte!*

## Circus Ronaldo

- ▶ In 2024 is het tijd om de 18 categorieën die vorig jaar werden getrieerd vast te pakken en te inventariseren. In januari verzamelen we het nodige materiaal en regelen we enkele praktische zaken, vanaf 12 februari vliegen we erin.
- ▶ Dit jaar bekijken we ook hoe we het immaterieel cultureel erfgoed van Circus Ronaldo kunnen borgen (bv. met een podcast).



## Sint-Romboutskathedraal

- ▶ De inventarisatie gaat gestaag verder. Een kleine inschatting van wat er nog moet gebeuren:
  - » **95** beelden
  - » **200** meubelstukken
  - » **60** schilderijen
  - » **16** klokken
  - » **30** boeken en prenten
- ▶ Ander leuk nieuws:
  - » Na de expo in museum Hof van Busleyden keren de gerestaureerde wapenborden van het Gulden Vlies terug naar de kathedraal.
  - » Eind 2024 (of begin 2025) komt er een nieuw ontsluitingsproject 'Rubens in steen. Mechelse barok in 3 Mechelse kerken.'

## Depot Rato

- ▶ Ook in het depot gaat vanaf 12 februari het uitpakken en schoonmaken verder dit jaar.
  - » Vervolg schilderijen (na anoxiebehandeling)
  - » Beelden
  - » Deelcollecties: stukken die nu in loods 2 staan
  - » objecten in metaal zoals tinnen potten en kannen, varia-objecten in dozen, steenfragmenten, vaandels, lusters, haardplaten...

*De vrijwilligersploeg die hieraan meewerkt zal interesse voor bepaalde categorieën kunnen aangeven wanneer de planning wordt opgemaakt.*

- ▶ In mei en juni komt daar de verhuis van de stadsmagazijnen bij en in september pakken we loods 2 aan (ommegangsfiguren, reuzen en praalwagens)
- ▶ In september staat de opening gepland!

## NIEUW Speelgoedmuseum

- ▶ Vervolgverhaal van de folklorecollectie (zie ook Archeologiedagen)
- ▶ Een stuk van de folklorecollectie die in het Speelgoedmuseum staat dient nog te worden geïnventariseerd voor de volledigheid, dit gegeven kwam recent aan het licht. Na dit werk kan een deel van de collectie opgenomen worden in de museumcollectie, en een deel kan nog een herbestemming krijgen.

## Museum Hof van Busleyden

- ▶ 20 februari: opening vernieuwd museum met expo Ridders van het Gulden Vlies: een mythe ontrafeld
  - » Daar komen natuurlijk ook bezoekersbevragingen bij kijken. We verwachten een nieuwe reeks op te starten in maart.

## Stadsarchief Mechelen

- ▶ In het archief draait de reguliere werking met erfgoedvrijwilligers op volle toeren, dit jaar is dat niet anders. Wat staat er op het programma?
  - » Plakbrieven
  - » Materieële verzorging
  - » Genealogische bronnen
  - » Iconografische collectie
  - » Vertalingen
  - » Archiefbeheersysteem
  - » Deel VI



# 4. VOORDELEN

Naast onze inzet op het waarderen van jullie kennis en werk, wil Erfgoedcel Mechelen in 2024 samen met haar partnerorganisaties en aanspreekpunten ook enkele concrete zaken aanbieden om jullie te bedanken. Alle actieve vrijwilligers krijgen daarom een lidkaart om zich kenbaar te maken wanneer ze op al die werkplekken aan de slag zijn en waaraan enkele concrete voordelen verbonden zijn:

1. Uitnodigingen voor openingen of vrij bezoek, concerten, voorstellingen bij de partnerorganisaties waarvoor jullie werken en waarvan je via mail van de erfgoedcel ism haar partners op de hoogte gehouden wordt
2. Rondleidingen achter de schermen: waarbij de ene groep vrijwilligers (nieuwe of groepjes die op een andere plek werkzaam zijn) op bezoek gaan bij de andere op hun werkplek (bv. Groepje stadsarchief gaat op bezoek bij Depot Rato op begin maart).
3. Vrijwilligersreceptie en feestje (in mei)

Daarnaast kreeg je bij het afhalen van je lidkaart ook dit jaar een waardebon die je tot augustus kan gebruiken in BarBib (de koffiebar in Het Predikeren). Laat het smaken!

## Je lidkaart nog niet gekregen?

Wie niet aanwezig was op de nieuwjaarsreceptie krijgt zijn **lidkaart en bijhorende informatie opgestuurd**. Naast de lidkaart werd tijdens de receptie ook de (Engelstalige) **catalogus van de expo *Roep om Rechtvaardigheid. Kunst en Rechtspraak in de Bourgondische Nederlanden***. (Hof van Busleyden, 2018) uitgedeeld. De catalogus kunnen we helaas niet opsturen. Wens je toch een exemplaar? Geef een seintje via [erfgoedcel@mechelen.be](mailto:erfgoedcel@mechelen.be) en we leggen jouw exemplaar samen met een stoffen draagzak (gemaakt door AMAI) aan de balie van Het Predikheren waar je hem tijdens de openingsuren van de bibliotheek kan oppikken.

## Nieuwe lidkaart

We kozen er vorig jaar voor om nieuwe lidkaarten (met datum) te laten drukken. Na een korte evaluatie hebben we besloten om toch terug naar het oude systeem over te schakelen waarbij de kaart kan worden hergebruikt en actieve vrijwilligers elk jaar een nieuwe sticker krijgen.

Waarom? Omdat het om PVC-kaarten gaat is het een stuk duurzamer om de kaart te hergebruiken. Een alternatief was een papieren kaart, maar ervaring leert ons dat deze niet lang mee gaan.

## Feedback

Tijdens de receptie deelden we ook een korte bevraging uit. Jouw feedback helpt ons om bezorgdheden in kaart te brengen en te kijken of we onze werking moeten bijsturen. Gelieve je exemplaar in te vullen en via mail terug te sturen (of binnen te brengen via de balie van Het Predikheren als je in de buurt bent). Om het nog makkelijker te maken hebben we ook een digitale versie gemaakt.

**Ga naar het formulier**



## Tot slot

Heb je na het lezen van al deze informatie nog vragen of opmerkingen? Aarzel niet om ons te bellen of te mailen. Erfgoedcel Mechelen is er voor jullie.

- ▶ [erfgoedcel@mechelen.be](mailto:erfgoedcel@mechelen.be)
- ▶ [015294921](tel:015294921)

# Beste wensen en op een boeiend 2024!

Liesbeth Van Nerom,

het volledige Erfgoedcel Mechelen-team (Annelies Lieten, Annelies Van Coillie, Joren Reynders, Marijke Wienen, Marieken Goovaerts, Sigrid Bosmans & Anny Huyghe)

en alle partners

Circus Ronaldo (Frauke),  
Sint-Romboutskathedraal (Bram),  
Depot Rato (Famke, Erika, Elke),  
Museum Hof Van Busleyden (Siel),  
Stadsarchief Mechelen (Koen)



*Illustratie: Astrid Staes*

## Contact

Liesbeth Van Nerom  
[liesbeth.vannerom@mechelen.be](mailto:liesbeth.vannerom@mechelen.be)  
[0477 77 53 81](tel:0477775381)